

да познаем доброто“ (Етюди и критики, ст. 143). Тук нашият критик напомва теорията за контрастите. Всеобщата литература обаче притежава не едно творение с доказана художествена стойност, дето са обрисувани само добри характери и няма защо, значи, да се иска от Влайкова да обрисува непременно и зли характери в повестта, да приложи поменатата теория за контрастите. Подробните естетични анализи на д-р Кржстева издават у него качествата на един критик с добра подготовка, с силна критична мисъл и проникателен ум, критик, който основно проучва автора или творението, за които ще пише, критик, който умее да прозре в същността на творението и да долови най-дребните му грешки и противоречия.

* * *

Д-р Кржстев започна своята критична дейност в началона 90-те години.

До това време в нашата критиката се меркаха имената на Нешо Бончев, Петър Пешев, Конст. Величков и др., но и те изглеждаха някак си случайни критици. Всичко друго, което минаваше за критика, не бе нищо друго освен, обикновена публицистика. С появата на Д-р Кржстева нашата критика доби друга физиономия и тепърва постепенно се оформяваше, след като вече бидоха поставени здраво основите ѝ. Дълго време на нейното поле се подвизваха двамина и то в различни насоки и критични убеждения: д-р Кржстев и Конст. Величков. Кржстев не бе пламенен и добродушен спрямо писателите, както Величкова; той не бе склонен само да хвали и поощрява с възторг като него; той не бе милостив критик, който не можеше прямо да каже лошо нещо за едно произведение; той не бе, най-сетне, патриот в критиката. Това различие между тях не изхожда само от критичните им способности, не се съдържа и в критичните им цели само: то изхожда и от личните им характери. Взрете се в строгия и някак отблъсквателен образ на д-р Кржстева: Плешизата му глава, стъкления блясък на очите му, жглестия му нос, сухите му устни говорят за една сурова душа, за един хладен темперамент, за един опърничав характер. Действително в цялата си дейност, която му създаде рядка популярност между нашите интелегентни слоеве, той прояви много постоянство, дигна много шум около името си, създаде една особена атмосфера на литературни неприязнености и заядливости и във всичко това напълно се очерта интересната му фигура. Той бе упорит българин, той бе личност-предизвикателна, той бе една костелива натура, както го назова проф. Михалчев в похвалната си реч пред смъртните му останки. Тия